

Міністерство освіти і науки України

**Харківський національний аграрний університет
імені В. В. Докучаєва**

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Матеріали

**Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої
90-річчю економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва
(3-4 жовтня 2019 р.)**

Частина 2

Харків – 2019

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

О.В. Ульянченко, чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор; **В.М. Петров**, канд. екон. наук, професор університету; **Шелудько Р.М.** – перший проректор, професор університету; **Василішин С.І.**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.Л. Філімонов**, канд. екон. наук, доцент; **О.В. Горох**, канд. екон. наук, доцент; **Т.Ю. Білоусько**, канд. екон. наук, доцент; **Т.А. Бутенко**, канд. екон. наук, доцент; **О.І. Гудоров**, д-р екон. наук, професор; **Л.О. Ломовських**, д-р екон. наук, професор університету; **М.Ф. Огійчук**, канд. екон. наук, професор; **О.В. Олійник**, д-р екон. наук, професор; **Г.П. Пасемко**, д-р наук з держ. упр. професор; **В.В. Ярова**, канд. екон. наук, доцент; **Нагаєва Г.О.**, старш. викладач; **Пономарьова М.С.**, канд. екон. наук, доцент; **Р.М. Остапенко**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.В. Пащенко**, канд. екон. наук, доцент; **І.О. Шарко**, канд. екон. наук, доцент.

Проблеми і перспективи інноваційного розвитку аграрного сектора економіки в умовах інтеграційних процесів : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річч. екон. освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 3-4 жовтня 2019 р. У 2 ч. Ч. 2 / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2019. – 264 с.

До збірника увійшли результати досліджень вітчизняних та іноземних науковців і практиків, аспірантів і студентів, які висвітлюють актуальні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектора України та інших країн.

Розраховано на вчених, викладачів, аспірантів та фахівців, які займаються питаннями інноваційного розвитку аграрного сектора економіки.

Видається за редакцією авторів.

© Харківський національний аграрний
університет ім. В.В. Докучаєва, 2019

ЗМІСТ

Секція 5. Формування конкурентоспроможної діяльності сільськогосподарських товаровиробників в умовах міжнародної інтеграції	8
Amit Kumar Goel Role of agriculture in the economic development of Ukraine.....	8
Бага Л.Г. Світові тенденції розвитку органічного землеробства	10
Батюк Л.А. Досвід китайських реформ сільського господарства: актуальні питання для України	12
Гончаренко Н.Г. Управління мотивацією праці на підприємствах як засіб забезпечення його конкурентоспроможності.....	14
Кравченко Ю.М. Екологічна безпечність сільськогосподарської продукції та її конкурентоспроможність в умовах міжнародної інтеграції.....	17
Кузіна В. Ю. Інтеграція національного товаровиробника солодової продукції до європейської спільноти.....	18
Лещенко Л.О. Теоретичні аспекти підвищення якості овочевої продукції	22
Некрасенко Л.А. Інноваційні інструменти фінансової системи в сільському господарстві	24
Озерковський І.А. Стратегія інноваційного розвитку молокопереробних підприємств в умовах зовнішньоекономічної діяльності	28
Погорецька С.І. Управління підприємницькими ризиками сільськогосподарських підприємств в умовах виходу на міжнародні ринки..	31
Смик В.М. Управління конкурентоспроможністю експорто-орієнтованих лісгосподарських підприємств.....	36
Ульянченко Н.В. Окремі аспекти оцінки інноваційності виробництва сільськогосподарських культур	39
Урсол В.О. Залежність зовнішньої торгівлі від коливань валютних курсів....	42
Хаєцька О.П. Підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств України	44
Хромушина Л.А. Сучасні аспекти формування стратегічного набору сільськогосподарських підприємств	47
Чернікова А.П., Скоромна О.Ю. Конкуренція на аграрному ринку	49
Чуйко Н.В., Храпач К.Г. Шляхи підвищення конкурентоспроможності рибної галузі в Україні	52
Шобаєва Н.В., Бабан Т.О. Твіннінг як інструмент політики розширення та європейської політики сусідства ЄС для аграрної сфери України	54
Шиян Д.В. Окремі аспекти оцінки ефективності витрат при виробництві соняшнику	57

Шкільний О.О. Формування глобальної конкурентоспроможності аграрного сектора економіки	60
Секція 6. Інформаційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств агропродовольчого комплексу.....	63
Брояка А.А. Інформаційні технології як передумова ефективного розвитку інформаційно-консультаційної діяльності в сільському господарстві України	63
Бутенко Т.А., Сирий В.М., Радченко К.А. Вдосконалення інформаційного забезпечення аграрних підприємств в умовах євроінтеграційних процесів....	67
Косенко А.В., Лук'янова В.А. Особливості інформаційного забезпечення аграрного сектора економіки в Україні	69
Микитюк О.В, Семикопенко І.І. Місце і роль контролінгу в управлінні аграрним підприємством	71
Секція 7. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу та фінансів в агропромисловому виробництві.....	75
Morozova G.S., Abbas Mardani Economic security as factor of steady development of agricultural enterprises.....	75
Ragulina I.I., Zinchenko A.V. Modern information technologies in the audit organization	77
Айлыева М.С., Керимов Г.Г. Приоритетные направления совершенствования деятельности по привлечению сбережений кредитными учреждениями Туркменистана.....	79
Акмаммедова Д.А. Основные направления социально-экономической политики регионов	83
Арапова А.М. , Керимов Г.Г. Перспективы развития банковского кредитования в Туркменистане	86
Бержанір І.А. Основні аспекти організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів на підприємстві	88
Богданова А.В., Піскун К.А., Рагуліна І.І. Особливості обліку оплати праці в аграрних підприємствах та шляхи його вдосконалення	90
Борисова В.А. Управління екологічними ризиками при розробці інноваційно-інвестиційного проекту	93
Бровко Н.В., Дем'янишина О.А. Поняття інфляції та її вплив на сімейний бюджет в Україні.....	97
Бурко К.В. Організації бухгалтерського обліку в умовах дії факторів впливу на економічну безпеку сільськогосподарських підприємств	99
Василішин С.І. Сутність та функції обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємств	103

В течении месяца май 2019 года основная часть краткосрочных кредитов в национальной валюте (91,7%) была выдана предприятиям и организациям государственной собственности [5].

Ускоренный рост выданных кредитов в национальном манате за анализируемый период, объясняется повышением части долгосрочных кредитов, выданных хозяйственным единицам государственной собственности. Эти кредиты за последние годы выросли более чем в 1,7 раза. В то же время, объем кредитов, выданных предприятиям и организациям негосударственной собственности и населению также выросли. Объем краткосрочных кредитов направленных в частный сектор экономики не изменился [5].

Характерная особенность банковской системы страны связана с тем, что основная часть кредитов (75,0%) выдаваемых негосударственной части экономики составляют кредиты выдаваемые гражданам и предпринимателям, не создающим юридическую сторону.

Создание стабильной кредитной системы приводит не только к экономическому росту страны, но и повышению уровня жизни населения.

Список использованных источников: 1. «Программа по развитию экономической, финансовой и банковской систем Туркменистана на 2019–2025 годы». – Ашгабат: TDNG, 2018 г. 2. Закон Туркменистана “О Центральном банке Туркменистана”. – Ашгабат: TDNG, 2011 г. 3. Закон Туркменистана “О кредитных учреждениях и банковском деле”. – Ашгабат: TDNG, 2011 г. 4. Керимов Г.Г. Развитие банковского сектора Туркменистана. // Финансы и экономика. 2018. №1. 30–33 с. 5. “Банковский вестник”. – ЦБТ, 2015–2019 гг.

УДК 336.764.1

І.А. Бержанір, канд. екон. наук, доцент
Уманський державний педагогічний університет ім. Павла Тичини,
Україна

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Одним із важливіших видів ресурсів підприємств, який дозволяє їм ефективно функціонувати, є інтелектуальний капітал. Він на рівні підприємства трансформується у нематеріальні активи і є специфічним видом його основного капіталу, облікові операції з яким необхідно належним чином організувати та контролювати.

Зважаючи на те, що у системі управління нематеріальними активами підприємства задіяні різні його підрозділи, тому для належної організації облікового процесу діяльність цих структурних одиниць необхідно відповідним чином регулювати та координувати. З цією метою на підприємстві необхідно:

– утворити експертну комісію підприємства з питань управління нематеріальними активами та визначити її функції. До цих функцій можуть

належати: розгляд документації та прийняття рішення щодо зарахування на баланс до складу нематеріальних активів придбаних або створених об'єктів; обґрунтування рішення щодо термінів їх використання та методу амортизації; надання пропозицій стосовно доцільності переоцінювання, ліквідації чи продажу, інвентаризації нематеріальних активів тощо [1];

- забезпечити достовірне формування первісної вартості нематеріальних активів на рахунку 15 «Капітальні інвестиції». З цією метою до субрахунку 154 «Придбання (створення) нематеріальних активів» необхідно, насамперед, розробити детальну класифікацію та кодування статей аналітичного обліку капітальних інвестицій для придбання та самостійного створення нематеріальних активів і передбачити чіткий порядок відкриття аналітичних рахунків для нагромадження інвестиційних витрат як складових первісної вартості об'єктів нематеріальних активів;

- встановити порядок зарахування на баланс нематеріальних активів. У цьому контексті необхідно передбачити порядок використання типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів [2], розробити і затвердити додаткові форми документів, що слугуватимуть підставою для зарахування на баланс нематеріальних активів та встановити порядок їх заповнення;

- визначити форми облікових реєстрів та порядок присвоєння реєстраційних (інвентарних) номерів обліковим об'єктам нематеріальних активів. З цією метою доцільно передбачити використання спеціальних описів інвентарних (реєстраційних) карток та описів реєстраційних (інвентарних) номерів нематеріальних активів;

- розробити, затвердити та використовувати на підприємстві форми первинних документів для оформлення результатів нарахування амортизації, дооцінювання, знижки та інших операцій з нематеріальними активами, для яких не передбачені типові форми документів;

- обрати форму обліку (журнальну, комп'ютерну тощо), передбачивши облікові реєстри для системного аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів і забезпечення формування звітної та аналітичної інформації для внутрішніх і зовнішніх користувачів [3, 4];

- призначити відповідальних за використання та забезпечити надійне зберігання документації на право використання нематеріальних активів, зокрема патентів, ліцензійних договорів, ліцензій, креслень, комп'ютерних програм і ін.;

- визначити форми облікових реєстрів (описів) та порядок здійснення оперативного обліку і контролю використання нематеріальних активів у підрозділах підприємствах;

- забезпечити систематичне проведення та відображення в обліку результатів інвентаризацій нематеріальних активів. Для цього необхідно розробити відповідні методики щодо порядку проведення та оформлення інвентаризаційних документів, призначати робочі інвентаризаційні комісії та забезпечити їх роботу, своєчасно розглядати результати інвентаризації тощо;

- у випадках виникнення у підприємства зобов'язань щодо сплати роялті юридичним або фізичним особам, необхідно передбачити критерії (показники,

формули тощо), порядок їх нарахування, документального оформлення, обліку витрат, терміни оплати, оподаткування, контролю платежів тощо. Аналогічно, за наявності умов отримання доходів у вигляді роялті, слід передбачити порядок взаємодії із ліцензіатом, аналітичного та синтетичного обліку і контролю отримання коштів;

Отже, належна організація бухгалтерського обліку операцій з нематеріальними активами є важливою передумовою забезпечення дієвого контролю з метою ефективного використання підприємством своїх фінансових ресурсів.

Список використаних джерел: 1. Скиба А. І., Бержанір І. А. Проблеми адаптації вітчизняного бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів. II Міжнародна науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі бухгалтерського обліку», 20 квітня 2017 р., м. Полтава. С. 322–326. 2. Манакін В., Рябенко О. Проблема обліку нематеріальних активів в Україні. Схід. 2010. № 2 (102). С. 63–66. 3. Бержанір І. А. Бухгалтерський облік як складова системи управління підприємством. Фінансово-кредитний механізм розвитку економіки та соціальної сфери: Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 24-25 травня 2018 р., м. Кропивницький. К.: «Ексклюзив-Систем», 2018. С. 14–18. 4. Завгородний В. П. Бухгалтерський облік в Україні. К.: А.С.К., 2003. 848 с.

УДК 657.331.2

А.В. Богданова, здобувач першого бакалаврського рівня
К.А. Піскун, здобувач першого бакалаврського рівня
І.І. Рагуліна, доцент, канд. екон. наук
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,
Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

Розвиток ринку сприяв трансформації всіх економічних відносин в українському суспільстві, включаючи відносини у сфері оплати праці. Це призвело до створення принципово іншого механізму регулювання процесів оплати праці, змусило по іншому сприймати категорію заробітної плати, її функції та принципи формування [1].

Облік праці та її оплати є одним з найбільш трудомістких і відповідальних ділянок роботи бухгалтерської служби. Він являє собою впорядковану систему збору, спостереження, вимірювання, реєстрації, обробки і отримання інформації про працю працівників підприємства та його оплату шляхом суцільного, безперервного і документального обліку. На підставі цієї інформації здійснюється контроль за використанням робочого часу, дотриманням